

Els estables

25/I/1921

No hi ha una línia divisòria absoluta i precisa entre un substantiu i un adjectiu, i, com se sap, són molt nombrosos els mots que pertanyen a totes dues categories gramaticals. Els mateixos mots substantiu i adjectiu són exemples d'aquest fet: tots dos poden ésser usats alhora com a substantius i com a adjectius. I, d'altra banda, tots els adjectius qualificatius, fins i tot els que tenen un caràcter adjectival més marcat, tenen capacitat per a esdevenir substantius. El procés que permet aquest canvi de categoria gramatical s'inicia amb la determinació habitual d'un substantiu per un adjectiu, amb què es forma com un nom compost que designa una idea ben precisa i diferenciada, i es consuma quan aquesta denominació composta es redueix, amb l'ús, al simple adjectiu, amb què adquireix així categoria substantiva. Podem, encara, indicar com a exemples els mateixos mots de què ens ocupem: els mots substantiu i nom adjectiu. Afegim-hi, però, alguns altres exemples molt característics d'aquest procés: els mots específic, imperdible i dirigible, normalment adjectius, s'usen també com a substantius, com a reducció de les denominacions compostes remei específic, agulla imperdible i globus dirigible.

L'acompliment d'aquests processos, tanmateix, determinat, com hem dit, per l'ús, demana el seu temps, i no creiem que sigui lícit de forçar-lo. Es a dir, ha d'ésser l'ús continuat i reiterat el que ha d'originar la reducció d'una denominació formada per un substantiu determinat per un adjectiu, a aquest segon element, amb què passa a ésser usat, per tant, com un mot de l'altra categoria gramatical. I ho diem perquè hem observat que, actualment, hom tendeix a accelerar abusivament aquest procés i dona tot seguit valor nominal a l'adjectiu determinatiu d'una denominació de creació recentíssima. Una d'aquestes denominacions és centre estable (de teatre, d'animació, d'espial, etc.), usada per a designar aquell local o entitat on es duen a terme aquestes activitats d'una manera permanent o continuada. I, en virtut d'aquest procés accelerat, n'hi ha que, frisosos de novetat, han reduït ja la denominació a estable de teatre, estable d'animació, etc., expressions que deuen resultar inintelligibles per a molta gent que no han tingut encara ocasió de conèixer el grup primitiu centre estable. El fet s'agreuja, en aquest cas concret, per l'existència del substantiu tradicional estable, sinònim de quadra, que ha d'originar interpretacions equívocues. No sembla desentonat, doncs, de recomanar que una denominació de recent creació com centre estable sigui realment estable i que hom moderi la pressió que ha manifestat a reduir-la.

Abbot Jand